Houston Stewart Chamberlain
De cultuurstrijd van de volkeren!

De bekende cultuurfilosoof, Duitser van Engelse afkomst en schoonzoon van Richard Wagner werd op 9 september 1855 in het Zuid-Engelse havenstad Portsmouth als zoon van de Britse Admiraal William Charles Chamberlain geboren. Na de vroege dood van zijn moeder Eliza groeide hij op in een welvermogende adelijke familie bij zijn oma in Versaille in de buurt van Parijs in Frankrijk. Tussen 1866 en 1869 keerde Chamberlain naar Engeland terug en ging daar als 11-jarige naar een militaire internaat.

Het vooruitzicht om ergens in India of een andere Britse kolonie te dienen als officier lokte hem niet aan en daarom verruilde Chamberlain Engeland weer voor Frankrijk. Zijn eerste contact met de Duitse normen en waarden kreeg hij door privé onderwijs van de Duitse theoloog Otto Kunze. Al snel behoorden Goethe, Schiller en Kant tot zijn favoriete schrijvers. Chamberlain sprak veel Europese talen vloeiend. Zo sprak hij als ‘Engelsman’ naast het Duits, Frans ook zelfs Servisch. In de winter van 1874 leerde hij zijn eerste vrouw kennen Anna Horst en zij trouwden in 1878.

In het jaar 1879 begon Chamberlain zijn natuurwetenschappelijke studie in Geneve. Doordat hij buitengewoon intelligent was behaalde hij al in het jaar 1881 zijn examen. In 1882 bezocht Chamberlain voor de 1e keer Bayreuth en de van Richard Wagner opgevoerde Opera. Zijn hele leven bleef Chamberlain een bewonderaar van Richard Wagner die hij de belichaming vond van het Duitse cultuurgoed.

Tussen 1884 en 1889 studeerde Chamberlain in Dresden. In deze tijd bestudeerde Chamberlain planten en daarnaast de Duitse klassieke idealisme. Zijn werk moest hij de veelal om gezondheidsredenen stopzetten totdat hij het in 1897 eindelijk kon uitgeven. Als onafhankelijke uitgever gaf hij in 1896 de monografie uit over Richard Wagner. Dit boekwerk bestond uit 2 delen – banden.

Chamberlains invloedrijke cultuurhistorische en 1200 pagina dikke ‘Abhandlung Die Grundlagen des XIX Jahrhunderts’ verscheen in 1899 in 2 delen na daar ongeveer 19 maanden aan te hebben gewerkt. Geïnspireerd door Richard Wagner en de rassenleer van de Franse graven Joseph Arther de Gobineau, beschreef hij de geschiedenis van de Europese volkeren. Chamberlain beschreef de Germanen als de cultuurscheppers die voor de instandhouding van hun ras wel vochten i.p.v. het de door de ‘joden’ geïnfecteerde christendom. Rassenvermenging leidde volgens Chamberlain tot ondergang van hoge beschavingen, bastaardrassen en karakterbeschadiging. De Europese volkeren die door het Germaanse erfgoed verbonden zijn als Kelto-Germanen en Slavo-Germanen zijn antropologisch nauw met elkaar verbonden en moeten de gevaren van rassenvermenging kennen en het gevaar van het optredende decadentie in acht nemen! De joodse invloed moet teruggedrongen worden. Het overduidelijk op de voorgrond plaatsen van de rassen en op wetenschappelijke basis het jodendom afwijzen was op dit tijdstip 1899 eenmalig. Chamberlain richtte zich in zijn schrijven tegen alle supranationale ideeën en organisaties met niet Arische interesses, zoals destijds de katholieke kerk ook opereerde. Chamberlain loog over de joodse afstamming van Jezus, wat voor hem een “arische” god was. Deze thema’s werden intensief van de volkse beweging in Duitsland opgenomen. De bewonderaars van Chamberlain waren o.a. Winston Churchill, Theodore Roosevelt, Albert Sweitzer en de

Duitse keizer Wilhelm II. Meerdere keren is Chamberlain uitgenodigd op het keizerlijke paleis in Potsdam en was hij ook een van de vele adviseurs van de keizer.

In de volgende jaren verschenen publicaties over Kant en Goethe. In 1909 trouwde Chamberlain voor de tweede maal, dit keer met Eva Wagner, de dochter van Richard Wagner. Sindsdien leefde Chamberlain in de familiekring van familie Wagner.

Toen in 1914 de 1e wereldoorlog uitbrak, koos Chamberlain onvoorwaardelijk de Duitse zijde. In talloze publicaties keerde hij zich tegen de Engelse oorlogspolitiek en waarschuwde hij voor een bloedbad onder het blanke ras, wat de Engelsen hem niet in dank afnamen. Voor zijn artikelen kreeg hij in 1915 het Duitse IJzerenkruis toegekend en in 1916 het Duitse staatsburgerschap. De volgende publicaties waren ook van zijn hand, de ‘Arische Weltanschauung’ en ‘Rasse und Nation’. Onbegrijpelijk ziet Chamberlain het ineen vallen van het Duitse keizerrijk en werd een tegenstander van het parlementaire democratische systeem.

In het crisis jaar 1923 ontmoette Chamberlain voor het eerst Adolf Hitler in Bayreuth. Adolf Hitler die een enorme bewonderaar was van de boeken en geschriften van Chamberlain. In Mein Kampf roemde Hitler Chamberlain meerdere keren vanwege zijn belangrijke werken. Na de eerste ontmoeting met Adolf Hitler ontstond er een vriendschap tussen deze twee. Chamberlain had grote bewondering voor Hitler om zijn sprekerstalent en intelligentie en de manier waarop hij mensen kon overreden. Chamberlain had met ‘Die Grundlagen des XIX Jahrhunderts’ een duidelijke stempel gezet op het nationaal-socialisme en heeft Hitler in zijn vroegere politieke jaren duidelijk geïnspireerd! De chef van het nationaal-socialisme de uit de Baltische staten afkomstige Alfred Rosenberg vond Die Grundlagen des XIX Jahrhunderts eveneens zeer goed.

In 1925 publiceerde Chamberlain ‘Rasse und Personlichkeit’. Na een langdurige ziekte stierf Chamberlain op 9 januari 1927 in Bayreuth. Een jaar later werden de briefwisselingen tussen hem en de keizer Wilhelm II postuum uitgegeven. Houston Chamberlain was een voorbeeld voor velen, was vol bewondering voor Duitsland en heeft geen enkel ogenblik getwijfeld aan zijn gelijk en idealen. De werken van Chamberlain waren de funderingen van het nationaal-socialistische gedachtegoed zodat deze zich daarna kon ontwikkelen.

Constant Kusters.

Houston Chamberlain